Euroopa Liidu
Teataja

ET
C-seeria

C/2026/5531

22.10.2026

KOMISJONI TEATIS

Komisjoni suunised, millega hõlbustatakse määruse (EL) 2023/1542 nende sätete ühtlustatud kohaldamist, mis käsitlevad kantavate patareide ja akude ning kergtranspordivahendite akude eemaldatavust ja asendatavust

(C/2026/5531)

SISUKORD

Lehekülg

1. SISSEJUHATUS 2
2. ÜLDISED KAALUTLUSED 2
   - 2.1. Tööriistade liigid 3
   - 2.2. Koostoime muude kohaldatavate ELi õigusaktidega 3
3. SÕLTUMATU SPETSIALISTI POOLNE EEMALDAMINE JA ASENDAMINE 4
   - 3.1. Sõltumatu spetsialisti määratlus 4
   - 3.2. Osalised erandid üldreeglist 4
     - 3.2.1. Seadmed, mis on spetsiaalselt ette nähtud töötama märjas keskkonnas 4
     - 3.2.2. Meditsiiniseadmed ja *in vitro* diagnostika meditsiiniseadmed 6
     - 3.2.3. Kehal kantavad seadmed 7
     - 3.2.4. Uute erandite lisamise menetlus 7
4. TÄIELIKUD ERANDID ÜLDISEST KOHUSTUSEST TAGADA LÕPPKASUTAJAPOOLSE EEMALDAMISE JA ASENDAMISE VÕIMALUS 7
   - 4.1. Ohutuskaalutlused 8
   - 4.2. Andmeterviklusega seotud kaalutlused 9
5. MUUD KAALUTLUSED 10
   - 5.1. Ühilduva patarei või aku määratlus 10
   - 5.2. Kättesaadavus varuosana 10
   - 5.3. Tarkvarapiirangud 11

1. **SISSEJUHATUS**

Käesolevate suuniste eesmärk on hõlbustada 17. augustil 2023 jõustunud määruse (EL) 2023/1542 ([1]) nende sätete ühtlustatud kohaldamist, mis käsitlevad kantavate patareide ja akude ning kergtranspordivahendite akude eemaldatavust ja asendatavust. Pärast 3. jaos osutatud esimest kandideerimiskutset ajakohastati suuniseid 2026. aasta kevadel.

Määruse (EL) 2023/1542 artiklit 11 kohaldatakse alates 18. veebruarist 2027 ning selles on sätestatud kantavate patareide ja akude ning kergtranspordivahendite akude eemaldatavuse ja asendatavusega seotud kohustused, mida peavad täitma füüsilised või juriidilised isikud, kes lasevad turule neid sisaldavaid tooteid.

Kuna kantavad patareid ja akud ning kergtranspordivahendite akud võivad esineda paljudes toodetes, soovitakse käesolevates suunistes kooskõlas määruse (EL) 2023/1542 artikli 11 lõikega 9 kirjeldada vastavat konteksti ja täiendavaid tehnilisi elemente, et hõlbustada kantavate patareide ja akude ning kergtranspordivahendite akude eemaldatavust ja asendatavust käsitlevate kõnealuses artiklis sätestatud eeskirjade ühtlustatud kohaldamist. Suunistes on võetud nõuetekohaselt arvesse sellekohaseid arutelusid liikmesriikide ja sidusrühmadega.

Käesolevas dokumendis esitatud näited ei ole ammendavad ja nende eesmärk on üksnes näitlikustada, kuidas tõlgendada teatavaid artiklis 11 sätestatud nõudeid. Dokumendi sisu, mis hõlmab ka näiteid, kajastab Euroopa Komisjoni seisukohti ega ole õiguslikult siduv. Euroopa Liidu õiguse lõplik tõlgendamine on Euroopa Kohtu eesõigus.

2. **ÜLDISED KAALUTLUSED**

Kantavat patareid või akut või kergtranspordivahendi akut saab pidada eemaldatavaks, kui lõppkasutaja või sõltumatu spetsialist saab selle tööriistade abil või ilma nendeta seadmest ohutult eemaldada ilma patareid või akut ning seadet kahjustamata. Kantava patarei või aku või kergtranspordivahendi aku asendatavus aga tähendab seda, et patarei või aku saab eemaldada ja asendada teise patarei või akuga, kahjustamata või hävitamata seejuures asendatavat patareid või akut ega seadet, millesse see on paigaldatud. See võimaldab seega seadet edasi kasutada nii, et see ei mõjuta seadme tööd, toimivust ega ohutust.

Määruse (EL) 2023/1542 artikli 11 lõikes 1 sätestatud kohustust tagada, et lõppkasutaja on võimeline kantavat patareid või akut eemaldama ja asendama, kohaldatakse patarei või aku kui terviku, mitte selle üksikute elementide suhtes. Lõppkasutaja peaks olema täisealine isik, kellel puuduvad patareide ja akude eemaldamise või asendamisega seotud konkreetsed kogemused ja vastav kvalifikatsioon.

Kantavate patareide ja akude puhul tasub meeles pidada, et artikli 11 lõikeid 1–4 kohaldatakse üksnes selliste turule lastavate toodete suhtes, millesse on paigaldatud kantav patarei või aku. Teatavatel juhtudel, kui toote peamine ülesanne on tarnida elektrienergiat teistele toodetele, võib toodet ennast pidada kantavaks patareiks või akuks – nagu näiteks laetavad toitepangad, kehal kantavate toodete (nt kuuldeaparaadid või nööpkõrvaklapid) laadimiskarbid või sõidukiaku käivitusabid –, mis tähendab, et artikkel 11 ei oleks nende suhtes kohaldatav.

Kergtranspordivahendite akude puhul kehtib artikli 11 lõikes 5 sätestatud kohustus tagada, et sõltumatu spetsialist on võimeline akut eemaldama ja asendama, lisaks ka akudes sisalduvate elementide puhul. Sõltumatu spetsialisti määratlust on käsitletud käesolevate suuniste 3. jaos.

Kui sõltumatu spetsialist peab kergtranspordivahendi aku eemaldamiseks ja asendamiseks kasutama tööriistu, mis ei ole kaubanduslikult kättesaadavad, tuleks need mõistliku ja mittediskrimineeriva hinnaga talle kättesaadavaks teha. Asjaolu, et tööriistad ei ole kaubanduslikult kättesaadavad, ei tohiks seega piirata ega takistada akude eemaldamist ja asendamist.

Eemaldatud patareide ja akude puhul on oluline tegeleda patarei- ja akujäätmetega seotud ohtudega. Kasutajale esitatav teave peaks sisaldama selgeid nõuandeid järgnevate sammude kohta, mis on vajalikud tagamaks, et patarei- ja akujäätmeid ei kõrvaldataks koos muude jäätmetega, eelkõige olmejäätmetega. Samuti tuleks esitada teave patarei- ja akujäätmete nõuetekohase käitlemise, pakendamise, ladustamise ja eraldi kogumispunkti või töötlemiskohta vedamise kohta.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1542, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ ja määrust (EL) 2019/1020 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ (ELT L 191, 28.7.2023, lk 1„ ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1542/oj).

Teatavate tootekategooriate, näiteks õnnitluskaartide, nutitekstiilide, kehal kantavate toodete ja elektrooniliste sigarettide puhul võivad väikesed liitiumipõhised kantavad patareid ja akud põhjustada jäätmekäitluskohtades tulekahjusid, kui need kõrvaldatakse koos toodetega, millesse need on paigaldatud. On oluline, et kantavaid patareisid ja akusid saaks eemaldada ja asendada lõppkasutaja või, juhul kui kohaldatakse artikli 11 lõikes 2 sätestatud erandit, sõltumatud spetsialistid.

2.1. **Tööriistade liigid**

Määruse (EL) 2023/1542 artiklis 11 on sätestatud, et patareid või akut tuleks pidada lõppkasutaja poolt kergesti eemaldatavaks, kui seda on võimalik tootest eemaldada kaubanduslikult kättesaadavate tööriistade abil, ilma et toote koost lahti võtmiseks oleks vaja kasutada spetsiaalseid tööriistu (välja arvatud juhul, kui selliseid tööriistu pakutakse tasuta koos tootega), omandiõigusega kaitstud töövahendeid, soojusenergiat või lahusteid.

Tööriistade liike käsitlevad juhised on esitatud standardis EN 45554:2020e ([2]). Selles standardis kasutatakse seoses toote parandatavuse, korduvkasutatavuse ja uuendatavuse hindamisega järgmist rühmaliigitust: i) põhitööriistad (sealhulgas need, mis tarnitakse varuosana koos tootega) ja tööriistade kasutamise vajaduse puudumine; ii) tooterühmaspetsiifilised tööriistad; iii) kaubandusvõrgus kättesaadavad tööriistad ning iv) omandiõigusega kaitstud tööriistad.

Artiklis 11 mainitud kaubanduslikult kättesaadavate tööriistade määratlus hõlmab nii standardi EN 45554:2020e kohaseid põhitööriistu ja tööriistade kasutamise vajaduse puudumist kui ka kaubanduslikult kättesaadavaid tööriistu.

Määrusekohaste spetsiaalsete tööriistade all peetakse silmas tooterühmaspetsiifilisi tööriistu, mida üldsusele ei müüda, kuid mis ei ole ka patentidega kaitstud. Vastavalt artiklile 11 tuleb kõik sellised spetsiaalsed tööriistad, mis võivad olla vajalikud kantava patarei või aku eemaldamiseks ja asendamiseks, tarnida tasuta koos tootega, millesse patarei või aku on paigaldatud.

Standardi EN 45554:2020e kohaselt käsitatakse omandiõigusega kaitstud tööriistadena tööriistu, mida üldsusele ei müüda või millel ei ole ühtki õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel litsentsimiseks sobivat patenti. Sellised tööriistad ei tohiks olla kantavate patareide ja akude eemaldamiseks vajalikud.

2.2. **Koostoime muude kohaldatavate ELi õigusaktidega**

Artikli 11 lõikes 1 on sätestatud, et nimetatud lõige ei piira direktiivi 2012/19/EL (elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta) ([3]) artikli 3 lõike 1 punktis a määratletud elektri- ja elektroonikaseadmeid käsitlevas liidu õiguses sätestatud mis tahes selliste erisätete kohaldamist, millega tagatakse keskkonna ja inimeste tervise kõrgetasemelisem kaitse seoses sellega, et lõppkasutajatel on võimalik kantavaid patareisid ja akusid eemaldada ja asendada.

Komisjoni määrusega (EL) 2023/1670 ([4]) on kehtestatud nutitelefonide, muude mobiiltelefonide, juhtmeta telefonide ja tahvelarvutite ökodisaini nõuded. Kantavate patareide ja akude asendatavusega seoses on kõnealuse määrusega nõutud, et sellist patareid või akut peavad olema võimelised asendama isikud, kellel puuduvad konkreetsed parandamiskogemused ja vastav kvalifikatsioon (tavakodanikud) ([5]) või kellel on üldteadmised põhilistest parandusmeetoditest ja ohutusabinõudest (üldtehniliste teadmistega isikud). Viimasel juhul peavad aga nii patarei või aku kui ka seade ühtlasi vastama rangematele vastupidavusnõuetele ([6]).

Seega on määrusega (EL) 2023/1670 hõlmatud toodetes sisalduvate kantavate patareide ja akude puhul kõnealuse määruse II lisa kohased eemaldatavuse ja asendatavusega seotud kohustused määruses (EL) 2023/1542 sätestatud kohustuste suhtes ülimuslikud.

([2]) EN 45554:2020e „General methods for the assessment of the ability to repair, reuse and upgrade energy-related products“ („Energiamõjuga toodete parandatavuse, korduvkasutatavuse ja uuendatavuse hindamise üldmeetodid“).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/19/oj).

([4]) Komisjoni 16. juuni 2023. aasta määrus (EL) 2023/1670, millega kehtestatakse nutitelefonide, muude mobiiltelefonide, juhtmeta telefonide ja tahvelarvutite ökodisaini nõuded vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/125/EÜ ning muudetakse komisjoni määrust (EL) 2023/826 (ELT L 214, 31.8.2023, lk 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1670/oj).

([5]) Vt määruse (EL) 2023/1670 II lisa A osa punkti 1.1 alapunkti 5 alapunkti c alapunkt i, B osa punkti 1.1 alapunkti 5 alapunkti c alapunkt i ja D osa punkti 1.1 alapunkti 5 alapunkti c alapunkt i.

([6]) Vt määruse (EL) 2023/1670 II lisa A osa punkti 1.1 alapunkti 5 alapunkti c alapunkt ii, B osa punkti 1.1 alapunkti 5 alapunkti c alapunkt ii ja D osa punkti 1.1 alapunkti 5 alapunkti c alapunkt ii.

Määruses (EL) 2025/2509 ([7]) on sätestatud, et elektrimänguasjad, mis sisaldavad väikesteks osadeks kvalifitseeruvaid patareisid või akusid, peavad olema projekteeritud nii, et patareile või akule ei oleks võimalik ligi pääseda ilma tööriistu kasutamata, ning kui mänguasja suurus või laad seda mänguasja ohutuse tagamiseks nõuab, võib aku teha hoopis kättesaamatuks ning üksnes sõltumatute spetsialistide poolt eemaldatavaks ja asendatavaks. Kõnealust määrust hakatakse kohaldama alates 1. augustist 2030. Artikli 11 lõike 2 punktis d esitatud erand või akusid sisaldavad elektrilised mänguasjad on täielikult kooskõlas eespool nimetatud sättega.

3. **SÕLTUMATU SPETSIALISTI POOLNE EEMALDAMINE JA ASENDAMINE**

3.1. **Sõltumatu spetsialisti määratlus**

Määruse (EL) 2023/1542 artikli 3 punktis 23 on esitatud sõltumatu ettevõtja määratlus, kuid puudub artiklis 11 osutatud sõltumatu spetsialisti määratlus. Seepärast soovitakse selgitada artikli 11 lõigetes 2 ja 5 esineva mõiste „sõltumatu spetsialist“ määratlust. Nende selgituste puhul on võetud kohandatud kujul aluseks muudes ELi õigusnormides, täpsemalt määruse (EL) 2023/1670 II lisas sätestatud spetsifikatsioonid.

Sõltumatu spetsialisti all mõistetakse sõltumatut ettevõtjat, kellel on tehniline pädevus ja kvalifikatsioon sisseehitatud patarei või akuga toote parandamiseks ning kes tegutseb ärilistel alustel ja/või äriruumides.

Kergtranspordivahendi akupaki üksikute elementide eemaldamise ja asendamise puhul mõistetakse sõltumatu spetsialisti all spetsialisti, kellel on tehniline pädevus muuta aku taas ettenähtud viisil toimivaks.

Kui eemaldamine ja asendamine on seotud toodetega, mille patareil või akul peab määruse (EL) nr 168/2013 ja määruse (EL) 2018/858 kohaselt olema tüübikinnitus, mõistetakse sõltumatu spetsialisti all määruses (EL) nr 168/2013 ([8]) ja määruses (EL) 2018/858 ([9]) määratletud sõltumatut ettevõtjat.

Eespool esitatule vastavust saab tõendada näiteks viitega ametlikule kutseliste parandajate registreerimise süsteemile (kui selline süsteem on asjaomastes liikmesriikides olemas) või asjaomast sisseehitatud patareid või akut sisaldava toote tootja juures registreerimisega või temapoolse koolitusega/sertifitseerimisega (kui seda nõutakse siseriiklike õigusaktidega).

Patareide ja akude eemaldamisel ja asendamisel (nii paki kui ka elemendi tasandil) tuleks kõikidel juhtudel juhinduda asjaomase toote tootja esitatud ohutusteabest patarei või aku kasutamise, eemaldamise ja asendamise kohta.

3.2. **Osalised erandid üldreeglist**

Artikli 11 lõikega 2 on kehtestatud erandid artikli 11 lõikes 1 sätestatud nõuetest, millega nähakse ette, et lõppkasutajal peab olema võimalik toodetesse paigaldatud kantavaid patareisid ja akusid eemaldada ja asendada. Teatavate toodete puhul, mis nõuavad toote kasutaja ohutuse tagamist, piisab sellest, kui kantavat patareid või akut saavad asendada ja eemaldada sõltumatud spetsialistid kaubanduslikult kättesaadavate tööriistade abil.

Selleks et hõlbustada artikli 11 lõikes 2 sätestatud erandite ühetaolist rakendamist, on kasulik esitada allpool mõned täiendavad kaalutlused.

3.2.1. *Seadmed, mis on spetsiaalselt ette nähtud töötama märjas keskkonnas*

Seadmed, mis on spetsiaalselt ette nähtud töötama valdavalt vee all või keskkonnas, kus need puutuvad regulaarselt kokku pritsiva vee, veejugade või vette sukeldamisega, ning seadmed, mida võib pesta või loputada, võivad olla projekteeritud nii, et patareid või akut saab eemaldada ja asendada üksnes sõltumatu spetsialist.

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2509, mis käsitleb mänguasjade ohutust ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/48/EÜ (ELT L, 2025/2509, 12.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2509/oj).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määrus (EL) nr 168/2013 kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta (ELT L 60, 2.3.2013, lk 52, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/168/oj).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmestike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT L 151, 14.6.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/858/oj).

Määruse (EL) 2023/1542 põhjenduses 39 on täpsustatud, et „[s]eda erandit tuleks kohaldada üksnes juhul, kui seadme ümberprojekteerimisega ei ole võimalik tagada lõppkasutaja ohutust ja seadme ohutut jätkuvat kasutamist pärast seda, kui lõppkasutaja on nõuetekohaselt järginud patarei või aku eemaldamise ja asendamise juhiseid“.

Seepärast on märjas keskkonnas töötava seadme suhtes erandi tegemise kriteeriumide tõlgendamisel ja kohaldamisel asjakohased kõik järgmised aspektid:

i) „spetsiaalselt“ – seade on projekteeritud nii, et see saaks peamiselt töötada kirjeldatud keskkonnas;

ii) „valdavalt“ – kirjeldatud keskkond on seadme esmane kasutuskeskkond „enamiku aja jooksul seadme aktiivsest kasutuseast“, nagu on selgesõnaliselt märgitud põhjenduses 39. Teisisõnu ei ole tegemist keskkonnaga, millesse töötav seade võib sattuda üksnes juhuslikult või kogemata;

iii) „pestav või loputatav“ – seade on projekteeritud pestava või loputatavana;

iv) „ohutuse vähenemine“ – turule lastava toote dokumentatsioon sisaldab tõendeid selle kohta, et kui võimaldada lõppkasutajal patareid või akut asendada ja eemaldada, väheneb kasutaja või seadme ohutus;

v) „ümberprojekteerimine ei ole võimalk“ – turule lastava toote dokumentatsioon sisaldab tõendeid selle kohta, et seadet ei ole võimalik uusimast tehnoloogiast lähtuvalt ümber projekteerida, ilma et see mõjutaks tõsiselt lõppkasutaja tervist ja ohutust või toote toimivust ja funktsionaalsust.

Vee ja tolmu sissetungimise vastast kaitset (IP) käsitleva standardis IEC 60529 määratletud süsteemi kohast kaitseastet (täpsemalt teise tunnusnumbriga tähistatav kaitsetase vee sissetungi eest vastavalt joonisel 1 kirjeldatule) saab kasutada suunava teabena eespool mainitud kriteeriumides osutatud keskkonna kindlakstegemiseks. IP-kaitseaste kajastab siiski korpuse vastupidavust tolmu ja vedelike sissetungimise suhtes ning seda kasutatakse ka mujal kui üksnes selliste seadmete puhul, mis töötavad teatava aja oma aktiivsest kasutuseast teatavas esmases keskkonnas, samuti ei võimalda see kindlaks teha, kas ümberprojekteerimine on võimalik või mitte. Sellises tähenduses ei peeta IP-kaitseastet üksi piisavaks, et tõendada eespool mainitud kriteeriumidele vastavust.

Täpsemalt on kaitstus määruse (EL) 2023/1542 artiklis 11 osutatud „pritsiva veega“ kokkupuutel samaväärne kaitseastmega IPX4 (alloleval joonisel 1 kirjeldatud klass 4), kaitstus „veejugadega“ kokkupuutel samaväärne kaitseastmetega IPX5 ja IPX6 (klassid 5 ja 6) ning kaitstus „vette sukeldamise“ korral samaväärne kaitseastmega IPX7 (klass 7).

Seoses punktidega ii ja iii võib valdavalt sellises keskkonnas kasutatavate toodete tüüpilisteks näideteks pidada suuhügieeniseadmeid (nt hambaharjad nagu standardis IEC 60335-2-52 või irrigaatorid) ning pardleid, juukselõikusmasinaid ja epilaatoreid (nagu standardis IEC 60335-2-8). Erootikatooteid, mis on spetsiaalselt ette nähtud kokku puutuma inimkeha intiimpiirkondadega, võib samuti võrdsustada märjas keskkonnas töötavate seadmetega. Samal ajal osutatakse punktis iv sellele, et siiski võib esineda märjas keskkonnas kasutatavaid seadmeid, mis sisaldavad patareid või akut, mida saab eemaldada ja asendada lõppkasutaja, juhul kui sellega ei vähendata ohutust. Selliste seadmete hulka kuuluvad näiteks üldkasutatavate kantavate patareide või akudega töötavad hambaharjad ja pardlid.

Artikli 11 lõike 2 punktis a sätestatud erand on asjakohane ka selliste kodumasinate puhul, mis on spetsiaalselt projekteeritud töötama märjas keskkonnas, näiteks põrandapesumasinad.

Muud näited spetsiaalselt märjas keskkonnas kasutamiseks ette nähtud seadmete kohta võivad olla kehal kantavad seadmed nagu juhtmeta kõrvaklapid, südame löögisageduse jälgimise rihmad, nutiprillid või -kellad, mis on ette nähtud kandmiseks peas, randmel, rindkerel või käel, või välitingimustes kasutatavad juhtmeta kõlarid, kui need vastavad eespool nimetatud viiele näitajale.

Joonis 1

Vee ja tolmu sissetungimise vastase kaitse (IP) tasemete kirjeldus vee puhul (allikas: IEC 60529)

0.	Kaitsmata		
1.	Kaitstud püstloodis langevate veetilkade eest		Püstloodis langevatel tilkadel ei ole kahjulikku mõju.
2.	Kaitstud püstloodis langevate veetilkade eest, kui korpus on kuni 15-kraadise kalde all		Püstloodis langevatel tilkadel ei ole kahjulikku mõju, kui korpuse kalle püstloodist ükskõik kummale poole jääb 15 kraadi piiresse.
3.	Kaitstud veepiserduse eest		Veepiserdusel ei ole kahjulikku mõju, kui kalle püstloodist ükskõik kummale poole on kuni 60 kraadi.
4.	Kaitstud veepritsmete eest		Korpusele mis tahes suunast pritsival veel ei ole kahjulikku mõju.
5.	Kaitstud veejugade eest		Korpusele mis tahes suunast juhitud veejugadel ei ole kahjulikku mõju.
6.	Kaitstud tugevate veejugade eest		Korpusele mis tahes suunast juhitud tugevatel veejugadel ei ole kahjulikku mõju.
7.	Kaitstud ajutise vette sukeldamise mõju eest		Korpuse ajutiselt vette sukeldamisel ei tungi standardtingimustele vastaval rõhul ja ajavahemikul vett sisse sellisel hulgal, et sellel oleks kahjulik mõju.
8.	Kaitstud kestvalt vette sukeldamise mõju eest		Korpuse kestvalt vette sukeldamisel ei tungi tingimustes, mis lepitakse kokku tootja ja kasutaja vahel, kuid mis on rangemad kui tunnusnumbri 7 puhul, vett sisse sellisel hulgal, et sellel oleks kahjulik mõju.
9.	Kaitstud kõrge rõhu ja temperatuuriga veejugade eest		Korpusele mis tahes suunast juhitud kõrge rõhu ja temperatuuriga veejugadel ei ole kahjulikku mõju.

3.2.2. *Meditsiiniseadmed ja* in vitro *diagnostika meditsiiniseadmed*

Kutsetöös kasutatavaid piltdiagnostika- ja kiiritusraviseadmeid, mis kuuluvad määruse (EL) 2017/745 ([10]) artikli 2 lõikes 1 määratletud meditsiiniseadmete hulka, ning määruse (EL) 2017/746 ([11]) artikli 2 lõikes 2 esitatud määratluse kohaseid *in vitro* diagnostika meditsiiniseadmeid tohib projekteerida üksnes selliselt, et kantavaid patareisid ja akusid saavad eemaldada ja asendada ainult sõltumatud spetsialistid.

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2017. aasta määrus (EL) 2017/745, milles käsitletakse meditsiiniseadmeid, millega muudetakse direktiivi 2001/83/EÜ, määrust (EÜ) nr 178/2002 ja määrust (EÜ) nr 1223/2009 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 90/385/EMÜ ja 93/42/EMÜ (ELT L 117, 5.5.2017, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/745/oj).

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2017. aasta määrus (EL) 2017/746 *in vitro* diagnostikameditsiiniseadmete kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 98/79/EÜ ja komisjoni otsus 2010/227/EL (ELT L 117, 5.5.2017, lk 176, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/746/oj).

3.2.3. *Kehal kantavad seadmed*

Kehal kantavad seadmed on kehal kantavad elektroonilised seadmed, millel on sageli andurid ja ühenduvus andmete kogumiseks ja edastamiseks. Kehal kantavate seadmete hulka kuuluvad näiteks nutikellad, seisundimonitorid, nutiprillid või muud rõivastesse ja muudesse tarvikutesse integreeritud elektroonikaseadmed.

Eraldiseisvana võimalusest käsitada kehal kantavaid seadmeid märjas keskkonnas kasutatavate seadmetena (vt punkt 2.3.1), võib artikli 11 lõikes 2 sätestatud erand olla asjakohane ka selliste kehal kantavate seadmete jaoks, mille puhul on lähtutud miniaturiseerimisega seotud kaalutlustest. Seega, kui artikli 11 lõike 2 punktis c sätestatud tingimused on täidetud, peab kehal kantavatesse seadmetesse paigaldatud kantavaid patareisid ja akusid olema võimalik eemaldada ja asendada üksnes sõltumatutel spetsialistidel.

3.2.4. *Uute erandite lisamise menetlus*

Peale eespool nimetatud erandite, mis on juba sätestatud artikli 11 lõikes 2, on komisjonil õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte täiendavate toodete vabastamiseks artikli 11 lõikes 1 sätestatud eemaldatavuse ja asendatavuse nõuetest. Sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu üksnes lähtuvalt turusuundumustest ning tehnika ja teaduse arengust ning tingimusel, et on tekkinud teaduslikult põhjendatud mure kantavat patareid või akut eemaldavate või asendavate lõppkasutajate ohutuse pärast või esineb risk, et lõppkasutajale patarei või aku eemaldamise või asendamise võimaluse loomine on vastuolus kohaldatavas liidu õiguses sätestatud tooteohutusnõuetega.

Selleks, et struktureeritud viisil kaaluda, millised kandidaattooted tuleks eespool nimetatud volituse alusel lisada kõnealustesse delegeeritud õigusaktidesse, avaldab komisjon korrapäraselt kutseid taotlusvoorudes osalemiseks.

Kui kutsed avaldatakse, on taotlejatel, kes soovivad tõendada, et kandidaattooted vastavad artikli 11 lõikes 4 sätestatud tingimustele, võimalik esitada kolme kuu jooksul tõendeid selle kohta, et nõudega, mille kohaselt lõppkasutaja peab saama kantavaid patareisid ja akusid eemaldada ja asendada, kaasnevad riskid seoses lõppkasutaja ohutusega või risk rikkuda kohaldatavas ELi õiguses sätestatud tooteohutusnõudeid.

Taotlejad peavad esitama vormikohase taotluse, mis sisaldab järgmist teavet:

— ettevõtja nimi, aadress ja kontaktandmed;

— tootekategooria

— erandi tegemist toetavad tehnilised dokumendid;

— muu asjakohane teave

Komisjon hindab täiendavate erandite saamiseks välja pakutud toodete dokumentatsiooni ja teeb ettepaneku võtta artikli 11 lõike 4 alusel vastu delegeeritud õigusakt.

Kuna see õigus on antud komisjonile selleks, et võimaldada võtta arvesse turusuundumusi ning tehnika ja teaduse arengut, kavatseb komisjon eespool kirjeldatud tegevust korrapäraselt korrata. See võib päädida täiendavaid erandeid hõlmavate uute delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisega.

4. **TÄIELIKUD ERANDID ÜLDISEST KOHUSTUSEST TAGADA LÕPPKASUTAJAPOOLSE EEMALDAMISE JA ASENDAMISE VÕIMALUS**

Määruse (EL) 2023/1542 artikli 11 lõikega 3 on ette nähtud, et artikli 11 „[l]õikes 1 sätestatud kohustusi ei kohaldata, kui on vaja järjepidevat energiavarustust ning toote ja vastava kantava patarei või aku vahel on vaja püsivat ühendust, et tagada kasutaja ja seadme ohutus, või kui toodete puhul, mille põhifunktsioon on andmete kogumine ja edastamine, on see vajalik andmeterviklusega seotud põhjustel“. See tähendab, et sellisel juhul ei pea lõppkasutaja saama kantavat patareid või akut eemaldada ega asendada.

4.1. **Ohutuskaalutlused**

Seadmete hulka, mille puhul on kasutaja ja seadme ohutuse tagamiseks vaja püsivat ühendust toote ja vastava kantava patarei või aku vahel, kuuluvad näiteks elupäästvad, elushoidvad ja ohutuse seisukohast olulised seadmed.

Artikli 11 lõikes 2 on mainitud kutsetöös kasutatavaid piltdiagnostika- ja kiiritusraviseadmeid, mille puhul piisab sellest, kui kantavat patareid või akut saavad eemaldada ja asendada üksnes sõltumatud spetsialistid. Meditsiiniseadmed ja *in vitro* diagnostikameditsiiniseadmed, nagu need on määratletud vastavalt määrustes (EL) 2017/745 ja (EL) 2017/746, hõlmavad aga paljusid eri tooteid, mida kasutatakse eri kriitilisuse määradega rakendustes. Mõne meditsiiniseadme katkematu toimimine on patsiendile ravi osutamisel keskse tähtsusega ning seepärast tehakse ettepanek kasutada meditsiiniseadmete puhul vastavalt vajadusele riskiennetusel põhinevat lähenemisviisi.

Selleks võib kasutada määruse (EL) 2017/745 artiklis 51 ja VIII lisas ning määruse (EL) 2017/746 artiklis 47 ja VIII lisas kirjeldatud liigitamissüsteeme. Kõnealusel liigitamisel kasutatakse riskipõhist süsteemi, mille puhul lähtutakse inimorganismi haavatavusest ja võetakse arvesse seadmetega seotud võimalikke riske.

Siiratavate meditsiiniseadmete (nt südamerütmurite, siiratavate kardioverter-defibrillaatorite ja siiratavate impulsigeneraatorite) ja teatavate *in vitro* diagnostika meditsiiniseadmete (nt ülekannete jaoks kasutatavast verest nakkusetekitajate tuvastamise seadmete ja koos testribadega kasutatavate, diabeedipatsientide jaoks ette nähtud vereglükoosi mõõturite) puhul on risk suur. Energiavarustuse lakkamisega ning toote ja vastava kantava patarei või aku vahelise ühenduse katkemisega kaasneb seega suur patsiendi (lõppkasutaja) ohtu seadmise risk. Siiratavate aktiivsete meditsiiniseadmete ja teatavate *in vitro* diagnostika meditsiiniseadmete puhul peetakse artikli 11 lõikes 3 sätestatud erandi tegemist asjakohaseks. Muud meditsiiniseadmed, mille puhul see erand on asjakohane, on kirurgilised riistad ja endoskoopide pesuri desinfitseerimisseadmed. Tuleks tähele panna, et eespool kirjeldatud liigitamine toimub lähtuvalt kavandatud kasutusotstarbest. Seadme klass määratakse kindlaks selle kavandatud kasutusotstarbe, mitte juhusliku kasutuse järgi.

Sarnaselt siiratavate seadmetega on ka kuuldeaparaadid meditsiiniseadmed, mille kasuliku tööea määravad konkreetselt meditsiinilised põhjused (st järkjärguline kuulmise kaotus). Samal ajal võib patarei või aku asendatavus kujutada endast patsiendi jaoks ohutusriski. Seepärast peetakse kuuldeaparaatide puhul artikli 11 lõikes 3 sätestatud erandi tegemist asjakohaseks.

Teatavad ohutusseadmed, mis kuuluvad ehitustoodete määruse ([12]) kohaldamisalasse, vajavad katkematut energiavarustust, et tagada kasutaja ja seadme ohutus, eelkõige mõned tooted, mis kuuluvad ehitustoodete määruse VII lisa tooteperedesse 2, 10, 27, 28 ja 35. Tüüpilised sellised tooted on tulekahju, suitsu ja gaasi avastamise seadmed (nt tulekahjualarmid, suitsualarmid, süsinikmonooksiidi detektorid, gaasialarmid), paiksed tulekustutusvahendid, evakuatsiooniuksed, ruumide kütteseadmed, pumbad või võimsuse juhtimise seadmed.

Kui sellised seadmed on hõlmatud ühtlustatud tehnilise kirjelduse või Euroopa hindamisdokumendiga ja kui neis on kehtestatud konkreetsed nõuded selliste seadmete kantavate patareide või akude asendatavuse kohta, kuna seadmed vajavad pidevat toiteallikat ning pidevat ühendust seadme ja tema kantava patarei või aku vahel, et tagada kasutaja ja seadme ohutus, peetakse neid nõudeid artikli 11 lõikes 3 sätestatud erandi tingimuste täitmise hindamisel asjakohaseks. Ehitustoodete määruse töökavas aastateks 2026–2029 on esitatud tegevuskava uute ühtlustatud tehniliste kirjelduste väljatöötamiseks.

Seepärast leitakse, et suitsuanduri ([13]) puhul, mis on ette nähtud töötama katkematult vähemalt 10 aastat ja millel on sama tööeaga patarei või aku ning mille puhul on kasutaja ja seadme ohutuse tagamiseks vaja pidevat energiavarustust ning toote ja vastava kantava patarei või aku vahelist püsivat ühendust, ei ole vajadust, et lõppkasutaja peaks saama kantavat patareid või akut eemaldada või asendada.

Peale selle on direktiivi 2012/19/EL artikli 2 lõike 4 punktiga g jäetud selle direktiivi kohaldamisalast välja „meditsiiniseadmed ja meditsiinilised *in vitro* diagnostikavahendid, mis eeldatakse olevat nakatunud enne kasutusaja lõppu, ning aktiivsed siirdatavad meditsiiniseadmed“. Seepärast tuleks ka nende seadmete puhul käsitada määruse (EL) 2023/1542 artikli 11 lõikes 1 sätestatud nõuetest erandi tegemist asjakohasena.

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2024. aasta määrus (EL) 2024/3110, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustusreeglid ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 305/2011 (ELT L, 2024/3110, 18.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3110/oj).

([13]) Suitsualarmid on hõlmatud ehitustoodete määruse standardiga EN 14604:2005/AC 2008.

Samuti tasub meeles pidada, et vastavalt määruse (EL) 2023/1542 põhjendusele 38 tuleks määruse üldsätteid kohaldada nii, et see ei mõjuta määruses (EL) 2017/745 esitatud määratluse kohaseid kutsetöös kasutatavaid piltdiagnostika- ja kiiritusraviseadmeid ning määruses (EL) 2017/746 määratletud *in vitro* diagnostika meditsiiniseadmeid käsitlevate ohutus- ja hooldusnõuete kohaldamist, ning neid võiks täiendada nõuetega, mis on direktiivi 2009/125/EÜ rakendusmeetmete alusel kehtestatud teatavatele patarei- või akutoitega toodetele. Kui muus liidu õiguses on ohutuskaalutlustel sätestatud täpsemad nõuded toodetest patareide ja akude eemaldamise kohta, tuleks kohaldada neid erieeskirju.

Tooteid, mille puhul on asjakohane artikli 11 lõikes 3 sätestatud erand, leidub ka autotööstuses. Selliste toodete hulka kuuluvad sõidukites kasutatavad eCall-süsteemid, rehvirõhu jälgimissüsteemid ([14]), vargusvastased häiresüsteemid, aku temperatuuri hoiatussüsteemid, arukad kiirusekontrollisüsteemid, sõidumeerikud ja sündmuste salvestid.

4.2. **Andmeterviklusega seotud kaalutlused**

Artikli 11 lõikest 3 nähtub selgelt, et andmetega seotud erand on kohaldatav vaid juhul, kui toote põhifunktsioon on andmete kogumine ja edastamine ning kaalul on andmetervikluse säilimine.

Toodete hulka, mille puhul on andmetervikluse huvides vaja püsivat ühendust kantava patarei või aku ja toote vahel, kuuluvad patarei- või akutoitega seadmed, mida kasutatakse laborites ja kutsealaseks kasutamiseks ette nähtud ilmajaamades. Veel üks asjakohaste toodete rühm on temperatuuri- ja niiskusandurid, mille puhul on pidev andmete kogumine temperatuuritundlike kaupade, sealhulgas jahutatud kaupade, säilituskonteinerite, ladude ja inkubaatorite ladustamiseks ja veoks otsustava tähtsusega. Need on kõik juhtumid, kus toote ülesanne on pidevalt andmeid koguda ning selliste andmete järjepidevus ja terviklus on selle ülesande puhul hädavajalik.

Samalaadne on olukord selliste patareide ja akude puhul, mille põhifunktsioon on hävimälu toide või seadme sisekella varutoide ning mille hulka kuulub näiteks komplementaarse metalloksiid-pooljuhi (CMOS) patarei, mis on kasutusel digikaamerates, protsessorites ja andurites, samuti meditsiiniseadmetes, olenemata nende klassist vastavalt määrustele (EL) 2017/745 ja (EL) 2017/746 (nt vereglükoosi monitorides ja dialüüsiseadmetes). Sellisel juhul peetakse energiavarustuse pidevust andmeterviklusega seotud põhjustel samuti vajalikuks. Krüptograafias kasutatakse kvantvõtmete jaotussüsteeme üha enam pidevaks turvaliseks telekommunikatsiooniks. Kuna andmete terviklusel on selliste seadmete nõuetekohases toimimises keskne roll, peetakse artikli 11 lõikes 3 sätestatud erandit põhjendatuks.

Näiteid saab tuua ka akutoitega meditsiini- ja veterinaarrakendustest, mille puhul andmete terviklus on oluline nende nõuetekohaseks toimimiseks. Kehal kantavad glükoosi biosensorsüsteemid, samuti veterinaarias kasutatavad *in vitro* diagnostika meditsiiniseadmed, mis on ette nähtud pistikupesasse ühendamiseks ja mis kasutavad nööpelemente, et toetada reaalaja kella (RTC), on seega mõlemad asjakohased näited seadmetest, mille puhul võib andmete terviklikkus kahjustada saada, kui lõppkasutaja saab akusid eemaldada.

Veel üks näide seadmetest, mille põhifunktsioon on andmete kogumine ja edastamine ning mis vajavad selleks pidevat energiavarustust, on sõidukis olev või sõidukisse paigaldatud seadmestik, mida kasutatakse teemaksu kogumise teenuse osana, nagu on määratletud direktiivis (EL) 2019/520 ([15]). Energiavarustuse katkemine kahjustaks tasumisele kuuluva teemaksu arvutamiseks hädavajalikke andmeid.

Lisaks võib näitena võib tuua digitaalsete maksete sektoris kasutatava müügikohtade riistvara, mille puhul on maksetega seotud andmete tervikluse kaitsmiseks vaja pidevat ühendust kantava patarei või akuga, nagu on ette nähtud maksekaardisektori andmeturbenõuetega ([16]). Samuti võib artikli 11 lõike 3 kohase andmeterviklust käsitleva erandi alla kuuluvaks lugeda elektroonilise tõendi jaoks vajaliku riistvara, mis lubab klientidel säilitada ja edastada isiklike digitaalsete maksetõendite andmeid, võimaldamaks raha või finantsvarade vastuvõtmist ja ülekandmist.

([14]) Rehvirõhu jälgimissüsteeme võib leida ka kummirehvidega, väljaspool teid kasutatavatel liikurmasinatel, mida kasutatakse ehituses, metsanduses, mäetööstuses ja põllumajanduses (nt liikurteehöövlid, kaevandusveokid ja rataslaadurid).

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/520 liidu elektrooniliste teemaksu kogumise süsteemide koostalitlusvõime ja teemaksude tasumata jätmist käsitleva piiriülese teabevahetuse hõlbustamise kohta (ELT L 91, 29.3.2019, lk 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/520/oj).

([16]) Vt https://listings.pcisecuritystandards.org/documents/PCI_DSS-QRG-v3_2_1.pdf.

Artikli 11 lõike 3 kohast erandit artikli 11 lõikes 1 sätestatud üldisest kohustusest tagada kantavate patareide ja akude eemaldatavus ja asendatavus ei käsitata kohaldatavana selliste seadmete suhtes, mis:

— täidavad andmete kogumise ja edastamise funktsiooni lisafunktsioonina oma põhifunktsiooni kõrval või võivad sisaldada komponenti, mis täidab andmete kogumise ja edastamise funktsiooni;

— täidavad andmete kogumise ja edastamise funktsiooni esmase funktsioonina, kuid mille puhul ei ole andmetervikluse kao ohtu, näiteks tulenevalt seadmes olevast säilmälust.

5. **MUUD KAALUTLUSED**

5.1. **Ühilduva patarei või aku määratlus**

Artikli 11 lõigetes 6 ja 8 on kantava patarei või aku või kergtranspordivahendi aku kergesti asendatavuse ühe tingimusena osutatud patarei või aku ühilduvusele. See tähendab, et kõik patareid ja akud ning vastavad seadmed peaksid olema projekteeritud nii, et oleks võimalik kasutada nii originaalpatareisid ja -akusid kui ka ühilduvaid patareisid ja akusid.

Patarei või aku loetakse ühilduvaks, kui see ei vähenda kasutaja ega seadme ohutust ning võimaldab samal ajal seadmel ettenähtud viisil toimida.

Mitmest elemendist koosneva patarei või aku puhul loetakse element ühilduvaks, kui see ei muuda patarei- või akupakki ohtlikuks ning on samal ajal samade tehniliste näitajatega, muu hulgas mahutavuse, seisukorra, konstruktsiooni ja keemiliste omaduste poolest.

Toodete puhul, mis sisaldavad patareid või akut, millel peab määruse (EL) nr 168/2013 kohaselt olema tüübikinnitus, loetakse patarei või aku ühilduvaks üksnes juhul, kui algse patarei või aku asendamine ei mõjuta toote vastavust tüübikinnitusnõuetele.

Tüübikinnituseta kergtranspordivahendite akude puhul peaks saama akut asendada, sealhulgas elemendi tasandil, ning teha seda nii, et algne ohutustunnistus ei muutu kehtetuks ning järgitakse kohaldatavaid ohutuseeskirju ja standardeid ning tootja soovitusi.

Ühtlasi ei peeta asendusakut ühilduvaks juhul, kui sellise asendamisega rikutaks muudes kohaldatavates ELi ühtlustamisõigusaktides sätestatud tooteohutusnõudeid.

Seega on kantavate patareide ja akude ning kergtranspordivahendite akude konstruktsiooniga vaja tagada, et nii originaalpatareid ja -akud kui ka ühilduvad patareid ja akud vastaksid ohutuse, toimivuse ja funktsionaalsusega seotud tingimustele. Sellega seoses võib ka pidada asjakohaseks võtta arvesse seadme konstruktsiooni.

On tungivalt soovitatav esitada kasutusjuhendis või muus asjakohases dokumendis juhised, kuidas kantavat patareid või akut või kergtranspordivahendi akut asendada, ja samuti tehniline kirjeldus, millele ühilduv patarei või aku peab ohutuse huvides vastama, ning lisada vajaduse korral viited ELi või rahvusvahelistele standarditele.

5.2. **Kättesaadavus varuosana**

Vastavalt artikli 11 lõikele 7 peavad kantavad patareid ja akud ning kergtranspordivahendite akud olema neid toiteallikana sisaldavate seadmete varuosana sõltumatute spetsialistide ja lõppkasutajate jaoks mõistliku ja mittediskrimineeriva hinnaga kättesaadavad vähemalt viie aasta jooksul pärast asjaomase mudeli viimase seadme turulelaskmist. Suunisena olgu märgitud, et vastavalt muude kehtivate ELi ühtlustamisõigusaktide, näiteks ökodisaini rakendusmääruste sarnastele sätetele tuleb varuosa tarnida viie tööpäeva jooksul pärast tellimuse saamist.

Seda nõuet ei kohaldata kantavat patareid või akut või kergtranspordivahendi akut sisaldavate toodete suhtes, mis on turule lastud enne artikli 11 jõustumise kuupäeva ehk enne 18. veebruari 2027.

Kantava patarei või aku või kergtranspordivahendi aku asendamiseks võib olla vaja ka muid füüsilisi elemente peale patarei või aku enda, näiteks kinnitusdetaile. Kui patarei või aku eemaldamiseks ja paigaldamiseks on vaja korduvkasutatavaid kinnitusdetaile, võib neid asendamisel taaskasutada. Kui kinnitusdetailid ei ole korduvkasutatavad, peaksid need samuti olema varuosadena kättesaadavad, et akut oleks võimalik hõlpsalt asendada.

Määrusega (EL) 2023/1670 ([17]) on ette nähtud, et alates 20. juunist 2025 teevad telefonide tootjad, importijad ja volitatud esindajad kantavad patareid ja akud – sealhulgas vajalikud kinnitusdetailid, kui need ei ole korduvkasutatavad – kutselistele parandajatele ja lõppkasutajatele kättesaadavaks turulelaskmise lõppkuupäevale järgnevaks vähemalt seitsmeks aastaks.

Määruse (EL) 2023/1542 põhjenduses 38 on märgitud, et „[k]äesoleva määruse üldsätteid [...] võiks täiendada nõuetega, mis on direktiivi 2009/125/EÜ rakendusmeetmete alusel kehtestatud teatavatele patarei- ja akutoitel töötavatele toodetele“. Kui nutitelefoni või tahvelarvutisse paigaldatud, varuosana kättesaadava kantava aku suhtes kohaldatakse nii määrust (EL) 2023/1542 kui ka määrust (EL) 2023/1670, kohaldatakse korraga mõlema õigusakti nõudeid.

5.3. **Tarkvarapiirangud**

Vastavalt artikli 11 lõikele 8 ei tohi tarkvara kasutada selleks, et takistada kantava patarei või aku või kergtranspordivahendi aku või selle põhikomponendi asendamist muu ühilduva patarei või aku või põhikomponendiga.

Ehkki tarkvara võib kasutada toote ja asenduspatarei või -aku vahelise ühenduse loomiseks, et tagada toote nõuetekohane funktsionaalsus ja ohutus, ei tohiks selline tarkvara takistada originaalpatarei või -aku asendamist ühilduva patarei või akuga, nagu on kirjeldatud eespool.

Üks näide asendamist takistava tarkvara kohta on osade tarkvaralise sidumise tava. Selleks omistatakse mõnele varuosale (sealhulgas akudele) seerianumber ning seotakse varuosa tarkvara abil konkreetse seadmeeksemplariga. Kui seerianumbri omistamisega kaasneb osa sidumine konkreetse tooteeksemplariga, võib see olla parandamise seisukohast kahjulik. Kui toote mõni osa, muu hulgas näiteks patarei või aku on sellises olukorras vaja parandamise käigus asendada, ei pruugita asendusosa vastuvõetavaks tunnistada või see võib kaotada osa oma funktsionaalsusest, välja arvatud juhul, kui see seotakse algse tootja kontrolli all oleva tarkvara abil kaugjuhtimise teel taas seadmega.

Määruse (EL) 2023/1670 kohaselt peavad nutitelefonide ja tahvelarvutite tootjad, importijad ja volitatud esindajad, kes tarnivad seerianumbriga varuosi, tagama kutselistele parandajatele mittediskrimineerivatel tingimustel juurdepääsu mis tahes tarkvaravahenditele, püsivarale ja sarnastele abivahenditele, mis on vajalikud selliste varuosade ja neid sisaldava seadme täieliku funktsionaalsuse tagamiseks asendamise ajal ja pärast seda ([18]).

Määruse (EL) 2023/1542 põhjenduses 38 on märgitud, et „[k]äesoleva määruse üldsätteid [...] võiks täiendada nõuetega, mis on direktiivi 2009/125/EÜ rakendusmeetmete alusel kehtestatud teatavatele patarei- ja akutoitel töötavatele toodetele“. Kui nutitelefoni või tahvelarvutisse paigaldatud kantava aku suhtes kohaldatakse nii määrust (EL) 2023/1542 kui ka määrust (EL) 2023/1670, kohaldatakse mõlemas õigusaktis sisalduvaid seerianumbrite omistamise nõudeid.

Eespool kirjeldatust lähtuvalt võib tarbijatele esitada tarkvarateateid selle kohta, et kasutuselolev aku ei ole originaalosa, kui sellised teated ei mõjuta seadme ega asjaomase ühilduva aku funktsionaalsust ega kasutajakogemust. Tarkvara ei tohiks ühelgi hetkel ühelgi viisil takistada asendamist parandamise eesmärgil.

([17]) Vastavalt määruse (EL) 2023/1670 II lisa A osa punkti 1.1 alapunktis 1, B osa punkti 1.1 alapunktis 1, C osa punkti 2.1 alapunktis 1 ja D osa punkti 1.1 alapunktis 1 esitatud tingimustele.

([18]) Määruse (EL) 2023/1670 II lisa B osa punkti 1.1 alapunkt 7 ja D osa punkti 1.1 alapunkt 7.